

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD:

Det er naturligvis en fordel at have arbejdet med noget tilsvarende før, men trods de store dimensioner er det et projekt, de fleste kan klare.

TIDSFORBRUG:

En weekend, hvis I er to og tager jer sammen!

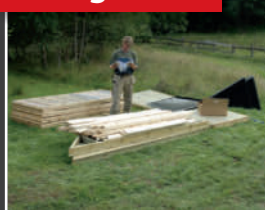
PRIS:

Du kan få lysthuse som samlesæt fra cirka 15.000 kroner og opefter. Her har vi valgt en svensk kvalitetsmodel til cirka 25.000 kroner.

Lysthus på en weekend

Den utålmodige gør det selv-mand skyder genvej og køber sit lysthus som samlesæt. Det er ofte lige så billigt som et hus, man selv bygger helt fra grunden af de rå brædder – og det går meget hurtigere!

Lørdag – kl. 7.00

Alle delene til lysthuset er lagt frem til brug.

Kl. 9.45

Gulvets tre sektioner er hurtigt skruet sammen.

Kl. 10.45

Den første vægside holdes med skråstivere.

Kl. 11.00

De næste vægge samles hurtigt med beslag.

Kl. 12.30

De vinduer, der kan åbnes, sættes i bagsiden.

Det handler faktisk mest om tid. Den nordiske sommer er kort og lunefuld, og vil vi vente på godt vejr og lun luft, før vi kan sætte os ud i vores have og nyde den, kan vi hurtigt have ventet både længe og forgæves.

Så er det, vi begynder at drømme om et fint lille lysthus, som vil forlænge sommeren og den tid, vi kan blive siddende ude i haven hver aften. Og mange af os begynder at drømme om selv at bygge huset, helt fra grunden, af træ, vi selv finder og skærer til og samler helt efter eget hoved.

Og før vi ved af det, er tiden gået. Sommeren er forbi, og vi er ikke nået længere end drømmen og måske et fundament. Så er det, man bider hovedet af den værste skam og går ud og finder et lysthus i samlesæt.

Priserne starter helt nede ved omkring 15.000 kroner, men da pris og kvalitet har en klar sammenhæng, kan vi anbefale at købe en lidt dyrere model – som her, hvor vi har valgt et svensk kvalitetshus til cirka 25.000 kroner. En pris, som sagtens kan tåle sammenligning med, hvad det ville koste, hvis du skulle finde materialerne selv og bygge et tilsvarende kvalitetshus fra bunden.

Kl. 14.45

Den sidste væg er rammen med to døre.

Søndag – kl. 8.00

Spærrene samles til et helt net nede på jorden.

Kl. 11.45

Tagkonstruktionen løftes på plads i ét stykke.

Kl. 14.45

Tagets plader lægges, og væggene gøres færdige.

Kl. 16.45

Lysthuset står færdigt – nu skal det bare males.

**Lørdag kl. 7.00
– alle delene er kommet**

“Man har lyst til at gå i gang straks
– så det kræver selvdisciplin at tælle
efter og læse vejledningen først!”

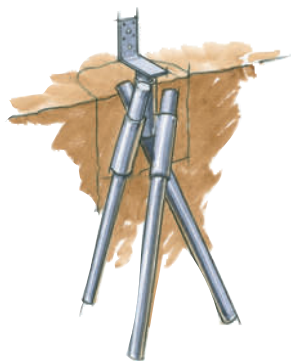
DET HAR VI BRUGT

- 1 stk. lysthus i samlesæt (model Lisa på 8,2 m² fra Grästorpstugan i Sverige)
- 9 punktfundamenter (vi har kun brug for sten, nogle steder kræves stolpesko e.l.)
- Maling
- Indvendig beklædning

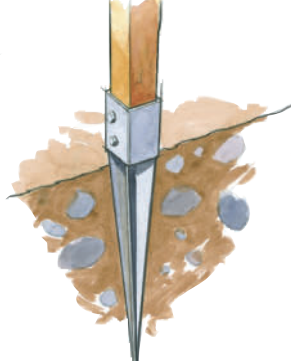
Grästorpstugan forhandles i Danmark af firmaet Shelters, som du kan kontakte på tlf. 20 64 09 02. På nettet finder du Lisa og flere lysthuse, garager og andre selvbyggerier på www.grastorpstugan.se.

Hvis huset skal forankres i jorden

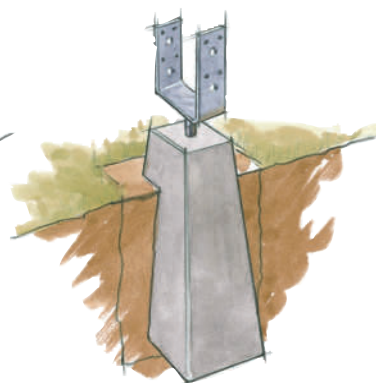
Normalt står lysthuset godt nok ved sin egen vægt. Er døren lukket, vil selv kraftig blæst ikke røkke ved det. Men står det, hvor en storm for alvor kan få fat, bør du forankre det i jorden, så vinden ikke vælter eller løfter det. I vores tilfælde bygger vi på et gammelt betonfundament, og efter at have lagt gulvet på de solide betonsten kan vi forankre det ved at skrue kraftige vinkelbeslag i betonen og rammerne, før vi lukker gulvet med de to løse brædder. Men du kan også bygge hurtigt fra bar jord. De tre forslag her er alle hurtige at etablere.

Stolpeskoen med tre stænger, der slås ned i jorden i hver sin vinkel, får virkelig godt greb i jorden.

Det enkle stolpespyd er billigere med knap så godt greb. Gulvet kan fæstnes til en kort stolpe i sko.

Stolpeskoen med færdig betonklump graves ned – det kan du altså også nå, samme dag huset rejses.

Gulv i tre sektioner

Gulvet er næsten for let at lægge – det kommer i tre sektioner, hvor de fleste gulvbrædder allerede er sømmed på!

De to brædder, der mangler, er de yderste i midtersektionen, og det giver dig en chance til at skrue de tre sektioner sammen ovenfra, så du ikke behøver tumle rundt med hele gulvet på en gang.

Sammen med bygningsdelene har vi fået en tegning, der viser, hvor husets hjørner ligger i forhold til hinanden – og altså hvor du skal anbringe de sten eller sko, gulvet skal hvile på. Derfor kan du rette støttepunkterne ind, før du lægger de tre gulvsektioner ud og samler dem.

VIGTIGT: Huset skal altid løftes fri af jorden, så gulvet ventileres nedefra.

1 Vi vil sætte huset på betonsten, som lægges ud efter den tegning, der fulgte med byggesættet. Stenene kiles op, så de er i vater. Både sten og kiler skal kunne holde til både hus og de mennesker, der befinder sig i det.

2 Gulvet lægger vi op på stenene og tjekker en sidste gang med vores vaterpas. På midtersektionen ligger de to yderste brædder løse, så vi kan komme til at skrue sektionerne sammen – eventuelt er de lige sat fast med korte dykkere.

3 Sektionerne samler vi med franske skruer. Det går let med en topnøgle med skralde. Der er boret for i midtersektionen, det skal vi ikke tænke på. Brug en skive, så hovedet ikke trækkes ind i træet.

4 Når gulvets sektioner er samlet, sømmer vi de sidste brædder på. Alle søm og skruer ligger i poser mærket med deres formål og placering, så der er ikke meget at tage fejl af.

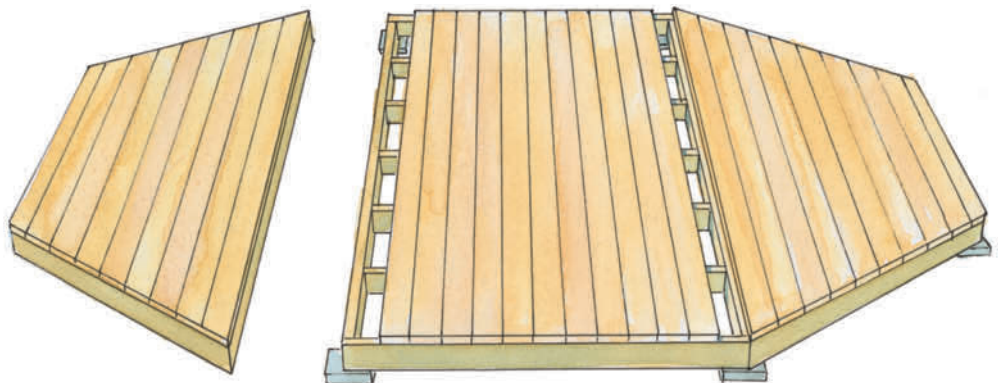

5 Så er gulvet på plads – og dermed har vi faktisk overstået al den tilpasning til omgivelserne, vi får brug for. Fra nu af passer delene sammen, håber vi – og det viser sig faktisk at holde ...

Den enkle løsning: Sæt huset på sten

Det er lidt luksus, at vi her bygger oven på et støbt fundament. Kigger du efter, ser du hurtigt, at det er sekskantet. Det blev støbt for nogle år siden, da drømmen stadig lød på et hus bygget helt specielt til stedet.

Stedet ligger godt i læ, så det rækker at stille huset på solide sten – en i hvert hjørne og en i midten, som det fremgår af tegningerne, der følger med huset. I stedet for at støbe kan du skabe en bæredygtig bund med granitskærver – det er bare vigtigt, at stenene ikke synker, når huset tager til i vægt.

På papirerne, der følger huset, kan du se, hvor de ni sten under huset skal ligge i forhold til hinanden. Det gør det muligt at få dem i samme plan, før du lægger gulvet på dem.

Væggene samles

Før vi sætter de otte vægelementer op, skal vi afgøre, hvor vi vil have døren og de vinduer, der kan åbnes. Begge dele er indbygget i selvstændige elementer, der samles med naboelementer, gulv og tag nøjagtig som de øvrige vægelementer – nemlig med tre forskellige vinkelbeslag, et til at bruge ved gulvet, et til halvvejs oppe og et til øverst ved tagspærerne.

Vi beslutter os for at sætte døren på den side, der vender ind mod huset på grunden. Af hensyn til ventilation er det en god idé at sætte de vinduer, der åbnes, modsat døren.

1 Vi henter det første vægelement frem og skruer beslag i den ene kant. Placeringen af beslagene fremgår af den vejledning, der følger med huset. De skal sidde præcist – de øverste beslag afgør, hvor tagspærerne kommer til at ligge.

2 Det første element rejses med støtte i et par skråstivere, der trykkes solidt ned i jorden. Siden må i første omgang hellere hælde lidt udad end indad. Er der vind, der kan vælte væggen, så hold denne, til de to første elementer er samlet.

3 En ny side bæres frem, forsynes med beslag, rejses og skrues sammen med den første side. Begge elementer skal stå så præcist som muligt, før de skrues sammen, men de gøres ikke fast i gulvet, før alle vægelementer er samlet.

4 En for en føjer vi de følgende sider til. Stille og roligt vokser lysthuset frem, men selv om vi placerer dem så præcist som muligt, venter vi med at gøre dem fast i gulvet.

5 Det vindueselement, som vi sætter på husets bagside, behandler vi helt som de øvrige elementer. Det eneste, det mangler, er håndtag. Dem kan vi sætte på, når vi har malet vinduerne, så kommer vi ikke til at male dem.

VIGTIGT

Hold alle de løse dele tørre. Mens du bygger, er det meget vigtigt at holde alt træværk tørt. Hvis træet bliver vådt, risikerer du, at det slår sig, så delene bliver svære eller umulige at få til at passe sammen.

TIPS

Det er godt at have en ven. Lysthuset er så enkelt at samle, at en rimeligt rutineret gør det selv-håndværker kan rejse det ene mand, men det er en stor fordel at være to, så den ene kan holde, mens den anden skruer.

6 Når alle vægelementer er samlet, retter vi dem omhyggeligt til, så de står lige langt inde på gulvet. De skal stå helt præcist, for når tagkonstruktionen lægges op, skal spærerne passe ned i sprækken mellem elementerne.

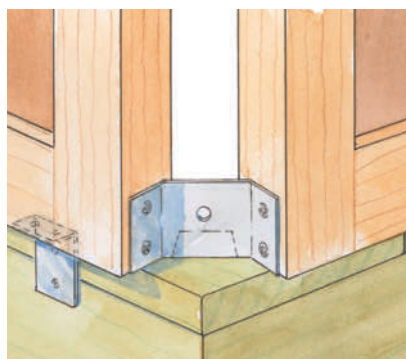
7 Og så kan vi endelig skrue væggen fast i gulvet. Det sker ganske enkelt gennem en flig i de nederste af de vinkelbeslag, der holder elementerne sammen. Igen får vi klart at vide, hvilken skrue der skal bruges til opgaven.

**Lørdag kl. 13.00
– tid til en lun kop kaffe**

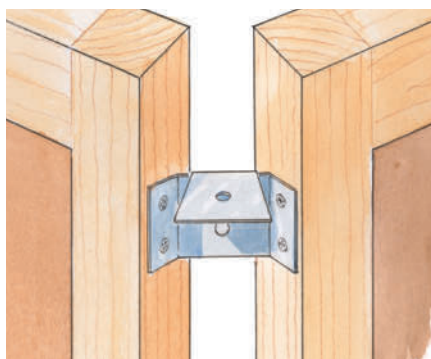
“Tid til første rigtige pause – og til at tænke sig om og tjekke en ekstra gang, om vi stadig har styr på tingene.”

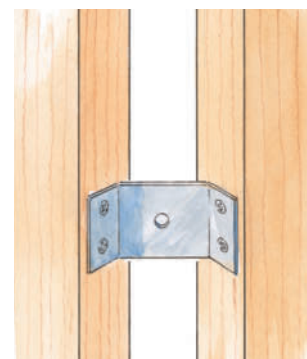
Tre beslag samler vægge og gulv

Beslaget med den retvinklede flig samler to sider – og fæstner dem siden til gulvet.

Beslaget med en skråtstillet tredje flig samler to sider – og danner siden både støtte og fæstepunkt for et tagspær.

Det enkle beslag samler to sider. Hullet i midten bruges, når listerne mellem de to sider sættes på.

Spærrene gøres fast

Hele spærkonstruktionen skal vi samle på jorden, inden vi løfter den op og på siderne og forhåbentlig får den til at passe ned mellem vægelementerne.

Alle dele er skåret ud og skal kun samles. Et specielt beslag med en flig til hver af de otte spær gør arbejdet meget enkelt at gå til.

Spærrene forbindes i den anden ende med ret spinkle brædder. Da spærrene senere gøres fast til væggen i de øverste samlebeslag, skal tagfoden kun styre spærrene under arbejdet og siden bære kanten af tagpladerne.

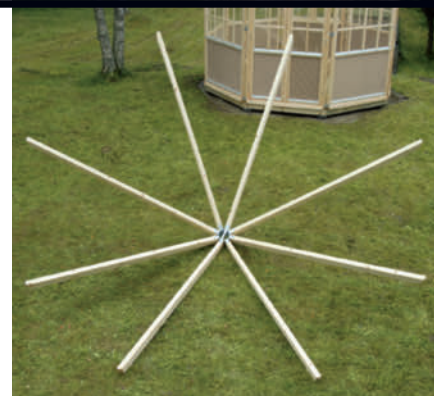
Når den samlede spærkonstruktion er lagt op og skruet fast, sættes en enkelt lægte midt i hver åbning. Det er alt.

Samlebeslaget er bogstavelig talt centralt i tagets spærkonstruktion.

1 De otte spær til taget skrues alle fast på det store samlebeslag i centrum. Det går naturligvis lettest, hvis man er to om arbejdet, og for at støtte spærrene undervejs er det fint at have et par bukke parat også.

2 Det ser spinkelt ud, men når alle skruer er sat i, kan de løse spær faktisk bæres af samlebeslaget alene.

3 Tagfoden og spærrene skal holdes meget præcist, når vi skruer dem sammen. Når de først er samlet, er den samlede konstruktion meget stabil, og det går fint for to mand at løfte den på plads.

4 Spærkonstruktionen rettes nøje til, før den skrues fast i de øverste beslag mellem siderne. Vi måler afstanden fra tagfoden op til væggen hele vejen rundt og retter til flere gange, før vi skruer.

5 Som støtte for tagpladerne skrues vi en lægte op i hvert rum mellem spærrene. Som alt andet er de skåret omhyggeligt til med de rigtige vinkler og gøres nemt fast med små vinkelbeslag.

Taget lægges på

I princippet er taget enkelt at lægge på og skrue fast. Pladerne er skåret til og bukket, så de passer præcis ned mellem krydsfinerstrimler i spærrene. Samlingen mellem pladerne lukkes med skinner, der klemmes ned over de opadvendte kanter. Vi skal bare arbejde præcist.

Eneste problem er faktisk at komme ordentligt til, mens man arbejder. Der er pænt langt ned – og langt at række ind fra tagfoden til midten af taget.

En stige er en både tidskrævende og halvfærdig løsning. Meget bedre er det, hvis du låner eller køber et godt stillads at arbejde fra, allerhelst flere, så I kan bevæge jer rundt om huset uden at spilde tid på at skulle ned og flytte stillads.

1 Vi begynder med at sætte en af de nederste plader fast. Det gøres omhyggeligt efter anvisningerne og med hjælp fra de strimler af krydsfiner, der sidder midt i spærrenes overkant, men vi retter også ind efter tagfoden for at få det helt præcist.

2 Den øverste plade skydes ned i den nederste, så de griber fat i hinanden. Den skrues også fast, og derefter klemmes samlingerne ekstra sammen med støtte på en liste, så vi ikke bøjer pladerne.

**Søndag kl. 11.00
– spærene kan løftes op**

“Så er der snart rejsegilde. Vi burde have inviteret et par gæster i god tid, så de kunne have hjulpet med at løfte!”

3 Vi fortsætter hele vejen rundt om huset – næsten. Det sidste fag venter vi med at lukke, til vi har dækket af mellem tagpladerne med de metalprofiler, der klemmes ned over pladernes kanter, og til vi har sat det drejede spir i husets top på plads.

4 Profilerne, der lukker af mellem pladerne, skydes op nedefra. Hvor vi har gjort vores arbejde meget præcist, er det en ren leg. Driller det, kan lidt sæbe få tingene til at glide bedre. Skal du slå på listens ende, så beskyt den med en klods.

5 Profilerne er for lange, og nede i bunden bøjes de og klippes af. I anvisningerne ser vi, hvor langt nede snittet med pladesaksen skal ligge.
TIPS: Klemmer du profilerne sammen med tangen først, er de lettere at bøje pænt.

Væggene lukkes af

Sprækkerne mellem siderne har skæve vinkler, men de specielle lister – én type til ydersiden, en anden til indersiden – er nemme at gøre fast. Listen på ydersiden gør vi fast gennem sidernes samlebeslag, og så kan vi skrue listen på indersiden fast i listen på ydersiden.

For at give huset lidt ekstra har vi købt nogle mdf-plader med fræsede spor til indersiden af væggene. Den svenske plade hedder Panelskivan, men du kan også bruge krydsfiner med tilsvarende spor, der får det til at ligne en listevæg.

Listen til ydersiden passer om tagspæret. Den skrues fast fra indersiden i beslagene.

Når den ydre dækliste er oppe, skrues listen på indersiden fast til den – så lukker begge lister tæt.

Hullet midt i beslagene mellem siderne skrues dæklisten fast igennem.

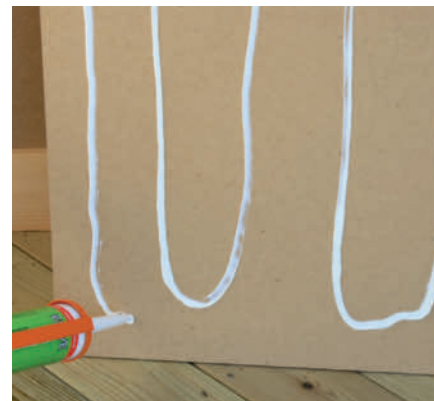
1 De yderste dæklister mellem siderne gøres fast gennem de tre samlebeslag. Det er rigtig godt at være to om det, så den ene kan holde listen på husets yderside, mens den anden sætter skrueerne i fra indersiden.

3 Pladerne til fyldingerne under vinduerne skæres til. Har du en dyksav med styreskinne, er det lettest, men de tynde plader kan du sagtens få præcise nok med knap så avanceret værktøj.

2 Listen på indersiden er derefter meget nem at gøre fast – den skrues nemlig bare fast i listen på ydersiden. Det betyder også, at begge lister strammes til hele vejen ned, så samlingen lukkes pænt både på ydersiden og på indersiden.

4 Pladerne gøres lettest fast med montagelim – men ikke hvis du begynder at blive for nærig, for så risikerer du, at de falder ned igen. Vi brugte knap fem hele patroner til de syv sider.

5 De smalle mdf-plader dækker slet ikke i bredden, men de er hurtige at samle, og profilerne skjuler samlingerne mellem to plader – ideen er jo alligevel, at væggen kommer til at ligne en væg af lister sat sammen med fer og not.

6 Overgangen til rammerne om fyldingerne giver ingen problemer med de tynde mdf-plader, men hvis du kun kan finde en tykkere plade, må du forsøge at skabe en pæn overgang på en anden måde, fx med en skrå fas.

7 De nye plader er umalede og er, ligesom resten af vores lysthus, klar til grundmaling og slutmaling, for alle dele er grundolierede, når de kommer frem til os. Gulvet nøjes vi med at give en gang olie mere – maling slides for hurtigt.

Prikken over i'et

Så er vi færdige – eller næsten færdige. Det er søndag eftermiddag, solen skinner stadig, og vi kan nå en sidste lille detalje: at sætte det drejede spir op i toppen af huset. Og samtidig sætte en tilsvarende snurretop i midten af loftet – det er jo et lysthus, en skandinavisk variant af den klassiske pavillon fra Østen.

Og her har vi faktisk snydt lidt, for ellers måtte vi vente med at lukke huset af og sætte den sidste tagplade på plads. Det er nu engang meget lettere at male spiret, i hvert fald spiret på ydersiden, før vi sætter det op, så det har vi gjort i forvejen. Det skal jo lige have tid til at tørre mellem de forskellige lag.

1 Spiret til ydersiden males hvidt med en gang grundmaling og to gange slutmaling – efter at vi har lukket af med knastelak. Hvid maling vil knasterne ellers hurtigt slå igennem, og det er svært at male inde over taget – især uden at plette det!

Når spirene er samlet, kortes gevindstangen af med en nedstryger.

2 På indersiden sættes et andet spir, og de to spir samles med en lang gevindstang og låses med en møtrik. Vi korter gevindstangen af, men bevarer en stump, så vi kan hænge en lampe op senere. Og så lukker vi taget med den sidste plade.

TIPS

Derfor gemte vi en plade! Det er meget lettere at sætte spiret op, mens vi stadig kan komme til fra husets inderside. Når spiret er på plads, lægger vi sidste plade på, lukker af med de sidste lister – og spænder spiret rigtig fast.

**Søndag kl. 17.00
– nu mangler vi bare at male**
“To dage, og vores lysthus er lige til at rykke ind i. Så må knastelak og maling vente – så vi får tid til at nyde resultatet!”

